Breadcrumb

1. Αρχική
2. Entity Print

Δημοσιεύτηκε: 03/04/2015 Ενημερώθηκε: 03/04/2015

Τα φορολογικά μέτρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη φορολογική διαφάνεια («tax transparency»). Η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών καθίσταται κεντρικό ζήτημα για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής

Προβολή σε μορφή PDF

Του Νικόλα Λύτρα, Δικηγόρος LL.M στο διεθνές φορολογικό δίκαιο (Βιέννη)

Δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής (από το 2012)

Το 2012, η Επιτροπή παρουσίασε ένα Σχέδιο Δράσης[1] με περισσότερα από 30 μέτρα για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής.

Πολλά από αυτά τα μέτρα είχαν ως στόχο την ενίσχυση της φορολογικής διαφάνειας και την ανταλλαγή πληροφοριών.

Έκτοτε, σημαντική πρόοδος έχει, εν γένει, σημειωθεί στην προώθηση των μέτρων αυτών, ενώ διάφορες βασικές πρωτοβουλίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί, όπως οι εξής:

- Συρρίκνωση της εταιρικής φορολογικής νομοθεσίας: μέτρα για τον περιορισμό «κενών» στην Οδηγία για τις Μητρικές και Θυγατρικές εταιρείες διαφορετικών Κρατών-Μελών και αντιμετώπιση των αναντιστοιχιών στην εσωτερική νομοθεσία των Κρατών-Μελών, δεδομένου ότι συγκεκριμένες εταιρείες χρησιμοποιούσαν τις διατάξεις της Οδηγίας με σκοπό την ολική αποφυγή φόρου σε κάθε Κράτος-Μέλος (διπλή μη-φορολόγηση),

- Διαπραγμάτευση πιο ισχυρών φορολογικών συμβάσεων με γειτονικές χώρες: λ.χ. με την Ελβετία, την Ανδόρα, το Μονακό, το Σαν Μαρίνο και το Λιχτενστάιν,

- Αντιμετώπιση του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού: η Επιτροπή εξακολουθεί να εξετάζει εξονυχιστικά και να ελέγχει τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται μέσω φορολογικών μέτρων σε εταιρείες. Τέσσερις έρευνες βρίσκονται σε εξέλιξη κατά συγκεκριμένων φορολογικών αποφάσεων - συμφωνιών τύπου «tax ruling» που χορηγήθηκαν στην Ιρλανδία (Apple), Λουξεμβούργο (Amazon and Fiat), στην Ολλανδία (Starbucks) και μια σε βάθος έρευνα (in-depth investigation) στο καθεστώς των εν λόγω συμφωνιών του Βελγίου, σχετικά με την εταιρική φορολόγηση.

- Επέκταση της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών για τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς: το Δεκέμβριο του 2014, τα Κράτη-Μέλη υιοθέτησαν αξιοσημείωτα μέτρα διαφάνειας με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ, αναφορικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας. Η εν λόγω Οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν αυτόματα πληροφορίες για το πλήρες φάσμα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών από το 2017 και, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, οι διατάξεις της

Οδηγίας θα οδηγήσουν στο τέλος του τραπεζικού απορρήτου στην ενιαία αγορά της ΕΕ («εσωτερική αγορά»).

Πακέτο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για φορολογική διαφάνεια (2015)

Στις 18 Μαρτίου 2015, η Επιτροπή δημοσίευσε το πακέτο για τη Φορολογική Διαφάνεια, ως ένα εργαλείο για έναν πιο υγιή φορολογικό ανταγωνισμό, με σκοπό να βοηθήσει τα Κράτη-Μέλη να εντοπίζουν τις καταχρηστικές φορολογικές πρακτικές.

Το πακέτο αυτό αποτελεί μέρος της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που συνίσταται στο να καταστήσει την εταιρική φορολογία δικαιότερη και αποτελεσματικότερη στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς. Είναι προφανές ότι πολιτική προτεραιότητα είναι πλέον ο αγώνας κατά της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής.

Το βάρος έχει κυρίως μετατοπισθεί στον τομέα της εταιρικής φορολογίας, στον οποίο υπάρχουν σαφώς περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά στη συνεργασία των κρατών μελών έναντι του «επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού» και των «φορολογικών καθεστώτων με επιζήμια αποτελέσματα».

Ωστόσο, τα Κράτη-Μέλη δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα αυτό αποκλειστικά με εθνικά μέτρα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει ότι η φοροδιαφυγή, σε εταιρικό επίπεδο, είναι πλέον ευρέως διαδεδομένη, σε παγκόσμιο επίπεδο. Συνεπώς, προκειμένου να αποκατασταθεί η σχέση μεταξύ της φορολογίας και της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας μιας εταιρείας, ώστε να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά η φοροδιαφυγή των εταιρειών, η Επιτροπή διακρίνει τη φορολογική διαφάνεια ως άμεση προτεραιότητα, έτσι ώστε οι επιχειρήσεις να γίνουν περισσότερο υπόλογες για τις φορολογικές πρακτικές τους.

Οι δυο πυλώνες των μέτρων που ανακοινώθηκαν πρόσφατα είναι:

- η τροποποίηση[2] της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας, όπως προαναφέρθηκε, και

- το Σχέδιο Δράσης[3] για τη φορολογική διαφάνεια και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής.

Εκ πρώτης όψεως, το πιο εντυπωσιακό μέτρο της εν λόγω δέσμης μέτρων, το οποίο αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή τον Ιανουάριο του 2016, θα απαιτεί από τα Κράτη-Μέλη να αποστέλλουν μεταξύ τους μια τετραμηνιαία αναφορά για όλες τις διασυνοριακές φορολογικές συμφωνίες τύπου «tax ruling»[4], συμπεριλαμβανομένων των Συμφωνιών Προέγκρισης των Ενδοομιλικών Τιμολογήσεων (διεθνώς «Advance Pricing Agreements» ή «APA») που έχουν εκδώσει. Κάθε Κράτος-Μέλος έχει τη δυνατότητα να αιτηθεί τη λήψη περισσότερων πληροφοριών για μια συγκεκριμένη συμφωνία.

Η ελάχιστη πληροφορία που μπορεί ένα Κράτος - Μέλος να παράσχει είναι το όνομα του φορολογούμενου και του Ομίλου επιχειρήσεων (αν πρόκειται για Όμιλος), περιγραφή των κριτηρίων που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό της μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης, προσδιορισμό οποιουδήποτε άλλου φορολογουμένου (εκτός φυσικών προσώπων) ή του Κράτους-Μέλους που είναι πιθανό να επηρεαστεί κλπ.

Αν και υπό το ελληνικό φορολογικό δίκαιο, δεν υπάρχει ακόμη η δυνατότητα κατάρτισης φορολογικών αποφάσεων - συμφωνιών τύπου «tax ruling» σε μεγάλος εύρος συναλλαγών, όπως έχει καθιερωθεί σε χώρες όπως το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία και η Ιρλανδία, οι ανωτέρω εξελίξεις έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και για το ελληνικό φορολογικό σύστημα στο βαθμό που αφορούν συγκεκριμένα στις Συμφωνίες Προέγκρισης Ενδοομιλικών Τιμολογήσεων (APAs).

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του Ν. 4174/2013, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της εγκυκλίου ΠΟΛ.1284/31.12.2013, τα συνδεδεμένα πρόσωπα, οι μόνιμες εγκαταστάσεις αλλοδαπού νομικού προσώπου στην Ελλάδα για τις συναλλαγές τους με το κεντρικό, καθώς και με τα συνδεδεμένα πρόσωπα του κεντρικού τους στην αλλοδαπή, και τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα με μόνιμες εγκαταστάσεις στην αλλοδαπή, δύνανται να υποβάλουν στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων αίτηση προέγκρισης της μεθοδολογίας για την τιμολόγηση συγκεκριμένων μελλοντικών διασυνοριακών συναλλαγών τους με συνδεδεμένα πρόσωπα.

Συνεπώς, τα ανωτέρω αναφερόμενα πρόσωπα, κατά την υποβολή της αίτησης προέγκρισης, καλό θα ήταν να έχουν γνώση του πακέτου της Επιτροπής για τη Φορολογική Διαφάνεια, διότι, μετά την ενσωμάτωση των διατάξεων αυτών στην εσωτερική νομοθεσία των Κρατών-Μελών (ήτοι και της Ελλάδας), τα τελευταία θα έχουν υποχρέωση να ανταλλάσσουν πληροφορίες για τις συμφωνίες προέγκρισης των Ενδοομιλικών Τιμολογήσεων που έχουν εκδοθεί για αυτά.

Παράλληλα με την τροποποίηση της προαναφερθείσας Οδηγίας, η Επιτροπή έχει προτείνει την κατάργηση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τη φορολόγηση των υπό μορφή τόκων εισοδημάτων από αποταμιεύσεις (2003/48/ΕC), δεδομένου ότι με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ, περί διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας, οι διατάξεις της πρώτης Οδηγίας καλύπτονται σχεδόν εν όλω από την αναθεωρημένη Οδηγία.

Συμφωνία της Ελβετίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Στο σημείο αυτό, σκόπιμο είναι να αναφερθεί ότι στις 19 Μαρτίου 2015 υπεγράφη στις Βρυξέλλες συμφωνία μεταξύ της Ελβετίας και της Ε.Ε., σύμφωνα με την οποία η Ελβετία και οι 28 χώρες της Ε.Ε. θα ανταλλάσσουν μεταξύ τους, από το 2018 και εφεξής, πληροφορίες αυτόματα - δηλαδή χωρίς να απαιτείται υποβολή προηγούμενου αιτήματος - σχετικά με τους τραπεζικούς λογαριασμούς που

τηρούνται στις χώρες τους. Η εν λόγω συμφωνία θα αντικαταστήσει τη Συμφωνία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας που σήμερα προβλέπει μέτρα ισοδύναμα με τα θεσπιζόμενα στην οδηγία 2003/48/ΕΚ του Συμβουλίου για τη φορολόγηση των υπό μορφή τόκων εισοδημάτων από αποταμιεύσεις (η οποία έχει κυρωθεί στο ελληνικό δίκαιο με το Ν. 3363/2005).

Αν και η συγκεκριμένη κίνηση αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της πάταξης της φοροδιαφυγής, μέσω της χρησιμοποίησης καταθέσεων σε ελβετικούς τραπεζικούς λογαριασμούς, είναι αμφίβολο το εάν θα επιτευχθεί άμεσα ο σκοπός αυτός.

Και τούτο διότι, οι πληροφορίες που θα ανταλλάσσονται από το 2018 και έπειτα, θα αφορούν στοιχεία τραπεζικών λογαριασμών πολιτών της Ε.Ε. για τα έτη από 2017 και μετά. Εύλογα, λοιπόν, τίθεται το ερώτημα κατά πόσο, αφενός η προαναφερόμενη Συμφωνία, αν και ριζοσπαστική, θα αποβεί, επίσης, και αποτελεσματική για τη λύση του προβλήματος της εκροής καταθέσεων στην Ελβετία και, αφετέρου, αίσθηση προκαλεί ότι οι φορολογούμενοι, κατ’ αυτόν τον τρόπο, έχουν αρκετό χρόνο στη διάθεσή τους (ως το τέλος του 2016) να διευθετήσουν τα ζητήματά τους, προτού οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες και προσιτές στις φορολογικές αρχές των Κρατών-Μελών.

Με το σύνολο των πρωτοβουλιών που περιγράφηκαν ανωτέρω, η Επιτροπή ισχυροποιεί τη δέσμευσή της για λήψη αποτελεσματικών μέτρων κατά της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συμβούλιο της Ευρώπης και πολλοί άλλοι φορείς έχουν κληθεί για άμεση και αποτελεσματική δράση για την αύξηση της φορολογικής διαφάνειας, συγκεκριμένα στον τομέα της εταιρικής φορολογίας.

Το πακέτο για τη Φορολογική Διαφάνεια είναι το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση αυτή. Επιπλέον, όμως, μετά την προαναφερόμενη δέσμη μέτρων, κατά το καλοκαίρι, θα εκδοθεί Σχέδιο Δράσης αναφορικά με την εταιρική φορολογία, το

οποίο θα εισαγάγει εκ νέου την Κοινή Ενοποιημένη Βάση Φορολογική Βάση Εταιρειών (διεθνώς «Common Consolidated Corporate Tax Base» ή «CCCTB») και μέτρα για την ενσωμάτωση των ξεχωριστών δράσεων της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ, οι οποίες καθοδηγούνται από τις ενέργειες των πιο ισχυρών κρατών του κόσμου (G20), σχετικά με το σχέδιο δράσης του ΟΟΣΑ για τη Διάβρωση της Φορολογικής Βάσης και τη Μεταφορά Κερδών (διεθνώς «Base Erosion and Profit Shifting» ή «BEPS»).

[1]*EUROPEAN COMMISSION Brussels, 6.12.2012 COM(2012) 722 final COMMUNICATION ‘‘An Action Plan to strengthen the fight against tax fraud and tax evasion’’.*

[2]*EUROPEAN COMMISSION Brussels, 18.3.2015 COM(2015) 136 final COMMUNICATION on ‘‘tax transparency to fight tax evasion and avoidance’’.*

[3]*EUROPEAN COMMISSION Brussels, 18.3.2015 COM(2015) 135 final 2015/0068 (CNS) Proposal for a COUNCIL DIRECTIVE amending Directive 2011/16/EU as regards ‘‘mandatory automatic exchange of information in the field of taxation’’.*

[4]*Η φορολογική συμφωνία τύπου «tax ruling» αποτελεί επιβεβαίωση ή διαβεβαίωση από τις φορολογικές αρχές προς τους φορολογούμενους, σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού της φορολογικής τους υποχρέωσης. Εκδίδονται κατά κανόνα για την παροχή ασφάλειας δικαίου στους φορολογούμενους, συχνά επιβεβαιώνοντας τη φορολογική μεταχείριση μιας μεγάλης ή σύνθετης εμπορικής συναλλαγής. Οι εν λόγω συμφωνίες παρέχονται τις περισσότερες φορές πριν τη διενέργεια μιας συναλλαγής ή πριν την υποβολή μιας δήλωσης. Σε διασυνοριακές περιπτώσεις, οι συμφωνίες αυτές δύνανται να επηρεάζουν τον καταμερισμό των φορολογητέων κερδών ενός Ομίλου επιχειρήσεων στις επιμέρους θυγατρικές εταιρείες, οι οποίες είναι εγκατεστημένες σε διαφορετικές χώρες. Ένα είδος συμφωνίας τύπου «tax ruling» είναι και οι συμφωνίες προέγκρισης Ενδοομιλικών Τιμολογήσεων («Advance Pricing Agreements»).*

Heading
Ελληνικός Φορολογικός Οδηγός

Δείτε όλο τον Οδηγό